

RESUM
INFORME 2013
SOBRE EL CENTRE D'INTERNAMENT (CIE)
DE LA ZONA FRANCA - BARCELONA

1. Durant el 2013 han passat pel CIE de la Zona Franca 1.584¹ persones, hi hem visitat 67 interns i hi hem fet un total de 268 visites. A vegades hem pogut fer les visites amb relativa facilitat, però altres vegades ens ha estat molt difícil.
2. Les persones que hem visitat procedien majoritàriament del Marroc, Algèria, Bolívia i Colòmbia. Hem tingut molt poc contacte amb els interns d'origen subsaharià que han estat traslladats a Barcelona des dels CETI de Ceuta i Melilla.
3. El **27 de juny del 2013, un acte judicial conjunt dels Jutjats d'instrucció 1 i 30 de Barcelona** va resoldre que Migra Studium i altres entitats (SOS Racisme) **poguessin accedir en qualitat d'ONG al CIE per visitar els interns** i els permeté la instal·lació d'una bústia perquè fossin els interns els qui sol·licitessin ser atesos. A l'hora de la veritat, però, l'exercici d'aquestes disposicions s'ha vist dificultada per raons diverses: canvis d'horari, restricció de l'horari de visites al torn de les ONG complicant l'acompanyament, l'assessoria i el seguiment a les famílies. Tampoc no s'han proporcionat les mesures necessàries perquè els interns coneguin l'existència de la bústia, la funció que té o on està ubicada, amb impediments materials tan bàsics com el fet de no disposar de paper i bolígraf. Tot això unit a la manca de criteris i d'instruccions per part de la Direcció del CIE als funcionaris de custòdia encarregats de l'aplicació de la interlocutòria.
4. El **3 de desembre, al CIE de Barcelona moria en una habitació d'aïllament el jove armeni Aramis Manukyan (Alik)**. Aquesta mort va posar en evidència la manca de protocol a seguir en cas d'una acció de caràcter preventiu. Migra Studium s'ha personat com a acusació popular.
5. Hi ha moltes persones que entren als CIE pel fet de no disposar de permís de residència, tot i fer molts anys que són a Espanya. **Són persones molt arrelades al nostre país que compten amb una ordre prèvia d'expulsió**. Moltes d'aquestes persones no han pogut renovar el permís de residència per haver perdut la feina, o bé per no haver pogut regularitzar la seva situació pel fet de no haver aconseguit un contracte legal del seu ocupador en tots els anys que fa que viuen a Catalunya. Sovint aquestes persones han perdut els vincles amb el seu país d'origen. Un elevat nombre d'interns ens expliquen que la seva sol·licitud de regularització ha estat denegada, una vegada o més d'una, en no

1. Segons dades oficials donades pel mateix ministre de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, el 20 de gener del 2014.

haver pogut aportar amb la seva sol·licitud un contracte de treball. Darrere l'absència de papers **descobrim sovint persones en situació de pobresa i d'exclusió. No són delinqüents, sinó pobres.**

6. De forma majoritària, se segueix **detenint les persones immigrades després d'identificacions al carrer**, identificacions que es produeixen a la via pública o en mitjans de transport a causa del **seu aspecte físic o perfil ètnic**.
7. A vegades la decisió de no atorgar documentació (irregularitat) es justifica pel fet d'haver-hi **antecedents penals**. Al CIE de Barcelona, el 2013, un 44%² de les persones que van ingressar al centre de la Zona Franca no tenien antecedents de cap tipus.
8. Considerem que hi ha un **abús de l'internament perquè**: a) Com a mesura cautelar **no s'analitzen i valoren les circumstàncies particulars de cada cas**. La policia sol·licita ingrés al CIE atenant l'existència d'una ordre prèvia d'expulsió, però ignorant o menyspreant altres circumstàncies de la persona, com poden ser les proves d'arrelament o les circumstàncies de salut al·legades pels immigrants. És especialment preocupant l'internament de persones en tràmit de sol·licitud de residència. Molts jutjats autoritzen l'internament per estada irregular i ho fan de forma repetitiva, diríem que gairebé mecànica, al·legant en tots els casos com a justificació la manca d'arrelament. L'internament hauria de ser l'última mesura a adoptar i quan s'insta o autoritza, s'hauria de fer valorant cada cas en concret. b) En **molts casos no hi ha perspectives raonables d'executar l'expulsió**. La diferència entre el nombre d'internaments i d'expulsions evidencia que, en un alt percentatge, la mesura d'internament és ineficaç per a garantir l'objectiu que el justifica i que no és altre que dur a terme l'expulsió. A Barcelona, durant el 2013³ el 54% d'internats van acabar sent posats en llibertat i el 46%, expulsats. Segons les dades recollides en l'Informe del fiscal general de l'Estat: «Durant l'any 2012 van ser efectivament expulsats o retornats un total de 5.924 estrangers i 3.217 van ser posats en llibertat per impossibilitat de poder documentar. Seria desitjable, per a evitar patiments innecessaris, que la sol·licitud d'internament sigui cursada una vegada que l'autoritat governativa hagi valorat les possibilitats reals de l'expulsió i atenant a consideracions tals com el país d'origen al qual es pretén retornar l'estranger i l'historial sobre la disposició de les seves autoritats consulars a documentar-lo».
9. Les alternatives i la racionalització de l'internament han de venir, en primer lloc, d'una revisió de la pràctica actual del règim sancionador per estada irregular, encaminada a promoure el compliment voluntari de la decisió de retorn, degudament informat i assistit. Fins i tot en els casos en què el retorn voluntari no

2. Ídem.

3. Ídem.

es produeixi, l'internament no és l'única mesura cautelar existent. Legalment hi ha altres mesures cautelars no coactives que suposen una **alternativa a l'internament i que cal explorar**.

10. Només és possible expulsar ciutadans comunitaris i familiars quan concorri una amenaça actual, real i greu per a l'ordre públic, que cal justificar. No obstant això, la pràctica és molt diferent. **La mera existència d'antecedents penals o policials és utilitzada per la policia per a decretar automàticament l'internament i iniciar un procés d'expulsió. I això afecta també els residents de llarga durada.**
11. **El marc legal espanyol és molt garantista:** facilita assistència lletrada gratuïta durant el procediment sancionador d'estrangeria que pot portar a l'expulsió i estableix control judicial previ a l'internament. **Els problemes radiquen en l'aplicació pràctica del marc legal.**
12. **La funció del control judicial de l'internament és de màxima importància.** Evidentment, es tracta d'una privació de llibertat per motius administratius. Però, **en massa ocasions, l'autorització judicial prèvia de l'internament, de facto, és una simple ratificació formal de la sol·licitud policial.** Altres vegades, es requereix al migrant prova documental de les seves circumstàncies personals; la realitat, però, és que moltes vegades el lletrat que assisteix a comissaria no és el mateix que compareix a la vista, cosa que fa impossible aconseguir aquesta documentació i la pertinent defensa lletrada. En altres ocasions la mateixa situació de detenció del migrant li ha impedit accedir a la documentació.
13. **La qualitat de l'assistència lletrada de les persones que arriben als CIE és, sovint i per motius diversos, molt limitada i no sempre atribuïble a la pràctica dels lletrats.** Es troba a faltar, però, un major esforç dels col·legis professionals a l'hora de garantir l'excel·lència del servei públic que presten.
14. Als CIE hi arriben persones amb unes circumstàncies personals que forçosament posen en qüestió el seu internament. El 2013 hi hem visitat persones casades o amb parella de fet registrada i fins i tot amb menors espanyols al seu càrrec. També constatem que en els CIE hi ha persones amb malalties mentals i físiques greus, i possibles menors d'edat no identificats com a tals. En aquests casos, creiem que **l'expulsió entra en conflicte amb qüestions humanitàries, i amb drets humans bàsics com són: l'interès superior del menor, la vida en família, el dret a la salut.** Demanem a la policia, als Jutjats d'instrucció i als lletrats que analitzin i valorin amb deteniment la situació legal, d'arrelament, de salut i familiars de cada persona per a la qual se sol·licita l'internament en un CIE.
15. En els CIE espanyols continua havent-hi **necessitats molt bàsiques per cobrir.** Les deficiències no són només d'infraestructures, sinó, sobretot, de

condicions de vida i d'**absoluta falta de llibertat a l'interior dels centres, on la regla general és la prohibició i la sospita**. L'assistència legal, sanitària i social als CIE continua tenint enormes mancances. La direcció del CIE nega a les ONG la informació sobre quin ha estat el destí final dels interns que visitem (alliberats o expulsats), tot i comptar amb l'autorització escrita de l'intern. Per aquesta raó, desconeixem quin ha estat el destí final de l'internament de moltes persones visitades.

16. El **cost humà de l'internament és massa alt**, i no es justifica pels fins que es pretenen. Constatem la incertesa i la inseguretat entre els immigrants internats i el fort impacte psicològic de l'internament, així com els traumes familiars que aquesta situació provoca i que augmenta la vulnerabilitat, sobretot dels fills i filles de persones immigrades davant el risc de quedar-se sense un dels seus progenitors.
17. Cal reforçar les mesures per a prevenir i controlar els **possibles abusos policials i les agressions i el tracte vexatori** que alguns interns han denunciat. Aquests aspectes no han estat recollits en el Reglament recentment aprovat.
18. El **nou Reglament de funcionament dels CIE no ha tingut en compte, tampoc, la jurisprudència emanada dels Jutjats de control** i no la incorpora al Reglament, cosa que milloraria i unificaria significativament les condicions d'estada en els CIE i les garanties dels drets de les persones que hi ha internades.
19. **Cal un canvi de model en el règim d'internament**, superant el model policial existent en l'actualitat.

Barcelona, 8 d'abril del 2014

És membre:

Plataforma
d'entitats cristianes
amb els immigrants

